

25. B Ö L Ü M

Bu Velayet Davasında Bir Gariplik Var: Munchausen By Proxy Sendromu

Fatma DURMUŞ^{1,2}

Giriş

“Türklerin hizmetindeyken Konstantinapolis manzarasına hâkim olan bir tepede eğlenirken, gök yüzünde yaklaşık 12 inç büyüklüğünde bir küre gördüm. Önce 1 topa ateş ettim ama balon çok uzaktaydı, sonrasında 2 kat toz ve 5-6 top koyup ateşledim. İsbet etti ve balonun bir tarafını yurttıp aşağı indirdi. Balonun içinden bir adam (Fransız filozof), kavrulmuş bir koyunun parçası ve yaldızlı bir araba, 2 inç yakınıma düştüğünde şaşkınlığımı anlayışla karşılamalısınız. Adamalarımaya söyledim ve onu mavnama bindirdim. Adam geçirdiği şaşkınlıktan konuşamıyordu. İyileştiğinde ise, yaklaşık 7-8 gündür güneşin hiç olmadığı bir yerde olduğundan tüm hesaplamalarını kaybettiğini, Büyük Britanya adasında, Cornwall’daki Land’s End’den yeni alınan bir araba ile çok büyük bir balondan sarkıtıldığını, atmosferik deneyleri denemek için yanına bir koyun aldığını, ancak yükselişinden sonra on dakika içinde rüzgarın değiştiğini ve inmek istediği Exeter’e doğru sürmek yerine denize sürüldüğünü, üçüncü gün yemek için koyunları öldürmek zorunda kaldığını ve o sırada ayın sonsuz yukarısında ve güneşe o kadar yakın olduktan sonra on altı saat boyunca

kaşlarının yandığını, o zamandan beri tek yemeğinin bunlar olduğunu anlattı. Adama Konstantinapolis’te olduğu söylediğinde hayli ile şaşırıldı. Bu gizli deney hakkında İmparatorluk, Rus ve Fransız büyükelçileri tarafından tanıştırıldığım Büyük Senatör, beni Kahire’de çok önemli bir konuyu müzakere etmek için görevlendirdi. Bu olay her zaman bir sır olarak kalması gereken bir durumdu. Oraya karadan gittim, hava güzeldi ve Nil nehri tüm tanımların ötesinde güzeldi. Kısacası, İskenderiye’ye su yoluyla inmek için bir mavna kiralamak istedim. Yolculuğumun üçüncü gününde nehir en şaşırtıcı şekilde yükselmeye başladı (hepiniz, herhalde Nil’in yıllık taşmasını duymuşsunuzdur) ve ertesi gün iki tarafa da yayıldı. Beşinci günde, gün doğumunda, mavnam ilk başta çalılara dolandı. Bir halatla su tesisatı yaptığımızda, beraberimde bulunan halkım yerden en az 60 metre yüksekte olduğumuzu ve ilerleyemeyeceğimizi ya da geri çekilemeyeceğimizi fark ettiler. Saat sekiz ya da dokuzda (güneşin yüksekliğine bakabildiğim kadar saat hakkında tahmin yürüttüm) rüzgâr aniden yükseldi ve mavnamız bir tarafa eğildi. Bu durumda altı hafta, üç gün denizde yaşamaya devam ettik. Malum, bol suyumuz olduğunu söy-

¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Ali Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler AD

² T.C. Büyükçekmece Adliyesi, Mağdur Hakları Adli Destek Merkezi

Kaynaklar

- Raspe, R.E. (1985). *The Adventures of Baron Munchausen, The*. (eBook Version, Phoneix-Library.org. 2001). [https://www.sapili.org/subir-depois/en/ph000385.pdf]
- Noyan, A. (2000). Yapay Bozukluklar. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 1(3): 162-173.
- Criddle, L. (2010). Monster in the Closet: Munchausen Syndrome by Proxy. *Critical Care Nurse, American Association of CriticalCare Nurses*, 30 (6): 46-55.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2000). Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması Elkitabı, Yeniden Gözden Geçirilmiş Dördüncü Baskı (DSM-IV-TR). Çev. Ed.: Köroğlu, E., Hekimler Yayın Birliği, Ankara.
- İnce, T. Ve Yurdakök, K. Munchausen by Proxy Sendromu; Ağır Bir Çocuk İstismarı Formu. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*. 2014; 3: 165-170.
- Violence Prevention Committee. Child Abuse. *Ann Emerg Med* 2000; 36:180.
- Meadow, R. (2002). Different Interpretations of Munchausen Syndrome by Proxy. *Child Abuse Negl.* 26: 501-508.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5). Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı. Çev. Ed.: Köroğlu, E., Hekimler Yayın Birliği, Ankara.
- Sharif, I. Munchausen Syndrome by Proxy. *Pediatric Rev.* 2004; 25: 215-216.
- Şahin, F., Kuruoğlu, A., Işık, A.F., Karacan, E., Beyazova, U. (2002). Munchausen Syndrome by Proxy: A Case Report. *Türkiye Pediatri Dergisi*, 44: 334-338.
- Forsyth, B. W. C. (2000.) Munchausen Syndrome by Proxy. In: *Child and Adolescent Psychiatry: A Comprehensive Textbook*, (Ed: M. Lewis), Philadelphia, PA, USA.: Lippincott Williams & Wilkins, pp: 1223-1229.
- Polat, O., Dokgöz, H. (2007). Munchausen Sendromu. İçinde: *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı Tanımlar*. Birinci Baskı, (Ed:Polat, O.). İstanbul: Seçkin Yayıncılık, s: 275-90.
- Saygılı, S. (2009). Bir Olgu Dolayısıyla Munchausen by Proxy Sendromu ve Adli Psikiyatrik Yönü: Olgu Sunumu, *Haseki Tıp Bülteni*, 47(3): 135- 138
- Yurteri Tiryaki, A. Ve Baran, G. Bir Çocuk İstismarı Türü Olarak “Munchausen By Proxy Sendromu”. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2017; (1-2-3), 107-124.
- Fulton, D.R. (2000) Early Recognition of Munchausen Syndrome by Proxy. *Critical Care Nursing Quarterly*, 23: 35-42.
- Thomas, K. (2003). Munchausen Syndrome by Proxy: Identification and Diagnosis. *Journal of Pediatric Nursing*, 18:174-180.
- Fujiwara, T., Okuyama, M., Nakamura, A. (2008). Characteristics of Hospital Based Munchausen Syndrome by Proxy in Japan, *Child Abuse & Neglect*, 32(4): 503-509.
- Rosenberg, D. (1987). Web of Deceit: A Literature Review of Munchausen Syndrome by Proxy, *Child Abuse and Neglect*, 11: 547-563.
- Sheridan, M.S. (2003). The Deceit Continues: An Updated Literature Review of Munchausen Syndrome by Proxy, *Child Abuse and Neglect*, 27 (4): 431-451.
- Galvin, H.K., Newton, A.W., Vandeven, A.M. (2005). Update on Munchausen Syndrome by Proxy. *Current Opinion in Pediatrics*, 17: 252-257.
- McGovern, M.C., Smith, M.B.H. Causes of Apparent Life Threatening Events in Infants: A Systematic Review. *Arch Dis Child*. 2004; 89; 1043-1048.
- Şenocak, M.E., Türken, A., Büyükpamukçu, N. Urinary Obstruction Caused by Factitious Urethral Stones: An Amazing Manifestation of Munchausen Syndrome by Proxy. *J Pediatr Surg*. 1995; 30: 1732-1734.
- Tüfekçi, Ö., Gözmen, S., Yılmaz, Ş., Hilkey Karapınar, T., Çetin, B., Burak Dursun, O., ve ark. A Case With Unexplained Bleeding From Multiple Sites: Munchausen Syndrome by Proxy. *Pediatr Hematol Oncol*. 2011; 28: 439-443.
- Shaw, R.J., Dayan, S., Hartman, J. K., Demaso, D.R. (2008). *Factitious Disorder by Proxy: Pediatric Condition Falsification*, 16(4): 215-224.
- Kohutis, E.A., Romanowski, C.J. Munchausen Syndrome by Proxy (FDIA): Science and Strategies. *New Jersey Family Lawyer*. 2020; 39 (3): 39-45
- Schreier, H.A. Error in Munchausen by Proxy Defined. *Pediatrics*. 2002; 110: 985-988.
- Oral, G. (2021). *Travmanın Bireysel ve Nesiller Arası Etkileri; Adli Değerlendirmede Öncelikler Ders Notları*, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Adli Tıp Anabilim Dalı (basılmamış ders notları).